

Esperanto

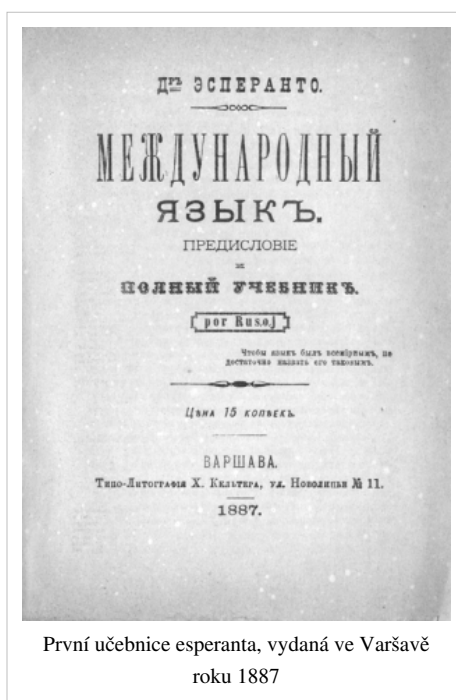
Esperanto (<i>Esperanto</i>)			
Tvůrce projektu:	Ludvík Lazar Zamenhof		
Rok zveřejnění:	1887		
Rozšíření:	rozptýleně ve 115 zemích, nejvíce ve střední a východní Evropě, Brazílii, Číně a východní Asii		
Počet mluvčích:	- asi 100 tisíc až 2 miliony uživatelů - z toho 200 až 2000 rodilých mluvčích		
Klasifikace:	- Umělé jazyky - Plánové jazyky - Mezinárodní plánové jazyky		
Písmo:	Latinka		
Zvláštnosti:	Podstatná a přídavná jména, slovesa a odvozená příslovce lze rozpoznat podle charakteristických koncovek. ^(*)		
Postavení			
Regulátor:	Akademie esperanta (Akademio de Esperanto)		
Úřední jazyk:	některé mezinárodní organizace		
Kódy			
ISO 639-1:	eo		
---	<table><tr><td>epo (B)</td><td>epo (T)</td></tr></table>	epo (B)	epo (T)
epo (B)	epo (T)		
SIL:	ESP ^[1]		
Wikipedie			
eo.wikipedia.org			

Esperanto (původně **Lingvo Internacia** – „*mezinárodní jazyk*“) je nejrozšířenějším mezinárodním plánovým jazykem.^[2] Název je odvozen ze pseudonymu, pod nímž roku 1887 židovský lékař Ludvík Lazar Zamenhof základy této řeči publikoval. Záměrem tvůrce bylo vytvořit snadno naučitelný neutrální jazyk, vhodný pro použití v mezinárodní komunikaci; jeho cílem však nebylo nahradit ostatní národní řeči.

Ačkoliv žádná země nepřijala esperanto jako úřední jazyk, je používáno komunitou o odhadovaném počtu 100 000 až 2 000 000 mluvčích, z čehož asi tisícovku tvoří mluvčí rodilí.^[3] Dosáhlo také některých mezinárodních uznání, jako jsou dvě rezoluce UNESCO či podpora známých osobností veřejného života. V současnosti je esperanto využíváno pro účely cestování, dopisování, mezinárodních setkání a kulturních výměn, kongresů, vědeckých diskuzí, původní i překladové literatury, divadla a kina, hudby, tištěného i internetového zpravodajství, rozhlasového a televizního vysílání.

Slovní zásoba esperanta pochází především ze západoevropských jazyků, zatímco jeho skladba a tvarosloví poukazují na silný slovanský vliv. Morfémy jsou neměnné a lze je téměř bez omezení kombinovat do rozmanitých slov; esperanto má tedy mnoho společného s izolujícími jazyky jako je čínština, zatímco vnitřní struktura jeho slov připomíná jazyky aglutinační jako je japonština, svahilština nebo turečtina.

Dějiny

Symboly esperanta	
Esperantská vlajka	Jubilejní symbol

Ludvík Zamenhof

Zamenhofovo dětství

U zrodu esperanta stál Ludvík Lazar Zamenhof. Vyrůstal v mnohojazyčném, tehdy k Ruskému impériu náležejícím, dnes polském městě Białystoku, kde byl svědkem častých rozepří mezi jednotlivými etniky (Rusové, Poláci, Němci, Židé). Protože za jednu z hlavních příčin těchto konfliktů považoval neexistenci společného jazyka, začal již jako školák pracovat na projektu nové vhodné řeči, která by tuto roli mohla plnit. Měla by být – na rozdíl od národních jazyků – neutrální a snadno naučitelná, tedy také přijatelná jako druhý jazyk pro všechny, jazyk vyučovaný společně s těmi národními a používaný v situacích vyžadujících dorozumění mezi národy.^[4]

První pokusy

Zamenhof nejdříve uvažoval o oživení latiny, kterou se učil ve škole, ale usoudil, že je pro běžné dorozumívání zbytečně složitá. Když studoval angličtinu, povšiml si, že časování sloves podle osoby a čísla není nutné a že gramatický systém jazyka může být mnohem

jednodušší, než si předtím myslel. Stále však zůstávala překážka v učení se velkému množství slovíček nazpaměť. Jednou Zamenhofa zaujaly dva ruské nápisy: *швейцарская* [švejcarskaja] (vrátnice, odvozeno od *швейцар* [švejcar] – vrátný) a *кондитерская* [konditěrskaja] (cukrárna, odvozeno od *кондитер* [konditěř] – cukrář). Tato slova stejného zakončení mu vnukla myšlenku, že užívání pravidelných předpon a přípon by mohlo významně snížit množství slovních kořenů nutných k dorozumění. Aby byly kořeny co nejmezinárodnější, rozhodl se převzít slovní zásobu především z románských a germánských jazyků, tedy těch, jež byly tehdy ve školách na celém světě vyučovány nejčastěji.^[5]

Vznik konečné verze

První Zamenhofův projekt, nazvaný *Lingwe uniwersala*, byl víceméně hotov již roku 1878, ale autorův otec, učitel jazyků, považoval tuto práci za marnou a utopistickou, proto zřejmě rukopis, který mu byl svěřen, zničil. V letech 1879–1885 Zamenhof studoval lékařství v Moskvě a Varšavě. Tou dobou začal opět pracovat na mezinárodním jazyce. První obnovené verzi vyučoval roku 1879 své přátele. Po několika letech již překládal poezii, aby jazyk co nejvíce zdokonalil. Roku 1885 autor napsal: „*Šest let jsem pracoval na zdokonalování a zkoušení esperanta, ačkoli se mi již v roce 1878 zdálo, že je jazyk úplně hotov.*“^{46]} Když byl připraven svůj koncept publikovat, carští cenzoři to odmítli povolit. Zamenhof byl velmi zklamán a volný čas trávil překládáním děl jako byl Starý zákon či některé kusy Shakespeara. Toto nucené zpoždění vedlo k dalšímu významnému vylepšení. Roku 1887 konečně vydal první učebnici «*Международный языкъ*» (*Mezinárodní jazyk*). Byl to v podstatě tentýž jazyk, jakým se mluví i dnes. Podle Zamenhofova pseudonymu,

pod nímž knihu vydal, *Doktoro Esperanto* (*esperanto* – doufající), se řeč brzy začala označovat jako „Jazyk doktora Esperanto“ a později zkráceně jako „esperanto“. [5][7][8][9]

První pokusy o změny

Zamenhofovi přicházelo velké množství nadšených dopisů, které často přinášely také návrhy nejrůznějších úprav jazyka. Všechny podněty zaznamenával a později je začal i uveřejňovat v časopise *Esperantisto*, vycházejícím v Norimberku. V témže periodiku nechal o úpravách také dvakrát hlasovat, většina čtenářů však se změnami nesouhlasila. Po těchto hlasováních na jistý čas ztichly hlasy volající po reformě a jazyk se začal rozšiřovat. Nejvíce odběratelů měl časopis v tehdejším Rusku. Velkou ranou pro něj tedy bylo, když carská cenzura jeho šíření zakázala kvůli článku Lva Nikolajeviče Tolstého. Časopis kvůli tomu musel být zrušen, ale zanedlouho byl vystřídán novým, nazvaným *Lingvo Internacia*. Nejprve byl redigován ve švédské Uppsale, později v Maďarsku a nakonec v Paříži, kde jeho vydávání zastavila až první světová válka. [10][11][12][13]

Rozvoj jazykové komunity

Nový mezinárodní jazyk začali brzy jeho uživatelé používat také k organizaci odborné a zájmové činnosti na mezinárodní úrovni. V prvních desetiletích probíhala komunikace v esperantu téměř výhradně písemnou formou, ale po nečekaně úspěšném prvním Světovém kongresu esperanta, uspořádaném roku 1905 ve francouzské Boulogne-sur-Mer, na kterém se ověřily možnosti používání této řeči v mluvené formě, začaly nabývat na intenzitě i osobní kontakty a setkávání mezi jejími mluvčími.

🔊 Nahrávka Zamenhofova projevu na 1. světovém kongresu esperanta ve francouzské Boulogne-sur-Mer (1905)

První Světový kongres esperanta
v Boulogne-sur-Mer (1905)

Esperanto brzy začaly pro svou činnost používat i různé organizace a hnutí. Již na světovém kongresu v Barceloně roku 1909 se uskutečnilo několik setkání přítomných katolíků, kteří se nakonec rozhodli uspořádat v nadcházejícím roce, 1910, zvláštní kongres katolických esperantistů. Během něj bylo založeno Mezinárodní sdružení katolických esperantistů (*IKUE – Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista*). Časopis *Espero Katolika* (*Katolická naděje*) však vycházel již od roku 1903 a se svými více než 100 lety je dnes nejdéle vycházejícím esperantským periodikem. [14]

V roce 1912 se Zamenhof při slavnostním projevu během osmého Světového kongresu esperanta v Krakově vzdal své oficiální role ve hnutí. Desátý kongres se měl konat roku 1914 v Paříži, přihlásilo se na něj téměř 4000 lidí, ale začínající válka jej znemožnila a Zamenhof se mohl vrátit do své vlasti jen přes skandinávské státy.

Po válce touha po míru a harmonii vzbudila nové naděje, díky čemuž se esperanto velmi rychle šířilo. První poválečný kongres se konal roku 1920 v Haagu, 13. světový kongres v roce 1921 v Praze. Roku 1927 bylo ve vídeňském Hofburgu otevřeno Mezinárodní esperantské muzeum, v roce 1929 připojené k Rakouské národní knihovně a dnes sídlící v samostatné budově. [15]

Po druhé světové válce

Snahy o prosazení esperanta jako univerzálního jazyka se setkávaly s pozitivní odezvou: Petice v jeho prospěch adresované Spojeným národům podepsalo přes 80 milionů lidí, v Československu například prof. Jaroslav Heyrovský, nositel Nobelovy ceny.^[16]

Valné shromáždění UNESCO přijalo podobné rezoluce v Montevideu 10. prosince 1954 a v Sofii 8. listopadu 1985. Vzalo v nich na vědomí *výsledky dosažené esperantem na poli mezinárodní duchovní výměny i pro sblížení národů světa* a vyzvalo členské státy, *aby se chopily iniciativy při zavádění studijních programů o jazykovém problému a esperantu na svých školách a institucích vyššího vzdělávání.*^[17]

K esperantu se hlásila i rada předsedů Polské akademie věd.

Jubilejního 72. Světového kongresu roku 1987 (výročí 100 let od uveřejnění jazyka) se ve Varšavě zúčastnilo téměř šest tisíc lidí z 60 národů.

Pokroků dosáhli také katoličtí esperantisté – roku 1990 byl vydán dokument *Norme per la celebrazione della Messa in esperanto*, kterým Svatý stolec povoluje vysluhovat mši svatou v této řeči bez zvláštního povolení. Esperanto se tak stalo jediným schváleným umělým liturgickým jazykem katolické církve.^{[18][19][20]}

Skutečnost, že mnohé z cílů esperantského hnutí dosud nedošly naplnění, je často přisuzována mimo jiné technologické i kulturní dominanci Velké Británie a Spojených států amerických, zvláště v době po druhé světové válce, díky níž se v dnešní době jako dorozumívací jazyk většiny mezinárodních aktivit používá angličtina.^[21]

Historie esperanta v českých zemích

Podrobnější informace naleznete v článku Esperantské hnutí v Česku.

Historie esperanta v českých zemích do první světové války

První českou učebnici, nazvanou „*Úplná učebnice mezinárodní řeči dra. Esperanta*“, vydal již v roce 1890, tři roky po zveřejnění řeči Zamenhofem, František Vladimír Lorenc.^[22] První esperantský klub byl založen roku 1901 v Brně.^[23] Mezi zakladatele patřili například dělnický poslanec Josef Hybeš a redaktor Dělnických listů Karel Pelant. V Praze byl první klub založen roku 1902, spoluzakladatelem byl Stanislav Kostka Neumann.^[24] Roku 1902 byly v Praze dva svazy – *Bohema Unio Esperantista*, jenž přijímal pouze kluby a spolky, a *Bohema Asocio Esperantista*, určený pro jednotlivce. Oba vydávaly vlastní časopis.^[25]

Historie esperanta v českých zemích mezi válkami

Po první světové válce se oba konkurenční svazy spojily pod jménem *Ĉeĥoslovaka Asocio Esperantista*, roku 1936 bylo sdružení přejmenováno na *Esperanto-Asocio en ĈSR*. V té době pravidelně vycházel časopis *La Progreso*, později také *Ligilo*. Roku 1940 byl svaz zlikvidován Gestapem a po druhé světové válce, hned v roce 1945, opět obnoven. Spolek tehdy vydával časopisy *Esperantista* a na Slovensku *Esperantisto Slovaka*.

Po mnoho let byly pořádány pravidelné letní školy esperanta v Doksech a semináře v Dudincích, Herbortcích, Karlových Varech, Opátce u Košic, Rožnově pod Radhoštěm, v Popradu a Svitú. Před druhou světovou válkou,

Rotterdam, 2008: Devadesátý třetí Světový kongres esperanta s 1845 účastníky

František Vladimír Lorenc, autor první české učebnice esperanta

v letech 1931–1938, byly vedeny z Brna tři rozhlasové kurzy esperanta. Kromě kurzů a přednášek byly odtud vysílány také umělecky hodnotné činoherní, operní, operetní a kabaretní pořady, ve kterých účinkovali mimo jiné Karel Höger, František Kožík, Zdenka Švabíková či Vladimír Leraus. Po válce vysílala v esperantu stanice Praha třikrát denně, pořady v tomto jazyce nechyběly ani v relacích z Ostravy a Bratislavy.

Historie esperanta v českých zemích po druhé světové válce

Slibný rozvoj byl přerušen v roce 1952, kdy bylo esperantskému svazu i všem esperantským odbočkám závodních klubů „doporučeno“, aby se rozpustily, protože „od dob, kdy soudruh Lenin zdůraznil význam esperanta pro dělnickou třídu, uplynulo velmi mnoho času“ a „mezi tím... statisíce dělníků... učí se mateřštině průkopníků socialismu – ruštině“.^{[26][27]} Esperantské časopisy musely přestat vycházet, kluby mohly existovat pouze u osvětových besed nebo při Parcích kultury a oddechu, jejich činnost řídil Celostátní poradní esperantský výbor, později Československý esperantský výbor u Osvětového ústavu v Praze. Do roku 1950 bylo uspořádáno osm Celostátních československých esperantských sjezdů, z toho tři v Brně.

V březnu 1969 byl v Brně založen Český esperantský svaz (ČES – Ĉeĥa Esperanto-Asocio). Roku 2005 se z něj po svém znovuoobnovení vydělila sekce mládeže jako Česká esperantská mládež (ĈEJ – Ĉeĥa Esperanto-Junularo).^{[28][29]} Uskutečnil se 81. Světový kongres esperanta v Praze (1996) a 65. Mezinárodní kongres esperantské mládeže v Liberci (2009).

Esperantská současnost

Související informace naleznete v článku Esperantská kultura.

V dnešním světě, který stále jasněji vnímá práva menšin i jazykovou a kulturní rozmanitost, získává mezinárodní jazyk esperanto opět pozornost rozhodujících činitelů. Nevládní organizace a sdružení naléhají, aby se nastolila otázka mezinárodní řeči na pořad diskuze Spojených národů a Evropské unie. V červenci 1996 Symposium mezinárodních organizací na počest Inazo Nitobeho svolalo v Praze skupinu nezávislých expertů, kteří prověřovali tehdejší postavení esperanta a navrhli jeho začlenění do aktuálních rozhovorů o jazykových právech a jazykové politice. Pražský manifest (přijatý na Světovém esperantském kongresu roku 1996 v Praze), moderní deklarace hodnot a cílů motivujících esperantské hnutí, zdůrazňuje jazykovou demokracii a zachování jazykové rozmanitosti. Mezi známými osobnostmi používajícími esperanto v poslední době jsou mimo jiné nositel Nobelovy ceny Reinhard Selten (1994), mistryně světa v šachu Judit Polgárová a Tivadar Soros, otec finančníka George Sorose. Esperanto se jako komunikační prostředek používá i v projektu „Dialogy domorodců“, programu na posilnění výměny zkušeností mezi domorodými národy ve světě, který odmítá bývalé koloniální jazyky.

Tvůrce esperanta Ludvík Lazar Zamenhof věděl, že jazyk se musí rozšiřovat kolektivním používáním, proto omezil svůj prvotní návrh na minimální gramatiku a malou slovní zásobu. Dnes je však esperanto plně rozvinutým jazykem s celosvětovou komunitou mluvčích a kompletními vyjadřovacími prostředky. Mnohé ze Zamenhofových idejí předešly myšlenky zakladatele moderní lingvistiky Ferdinanda de Saussure, jehož bratr René byl esperantistou.

Účastníci 65. Mezinárodního kongresu esperantské mládeže (Liberec, 2009) na Pražském hradě

Stav vývoje jazyka

Na začátku jazyk esperanto sestával z asi tisíce slovních kořenů, z nichž bylo možno vytvořit 10–12 tisíc slov. Dnešní esperantské slovníky často obsahují i 15–20 tisíc kořenů, ze kterých lze již vytvářet slov statisíce; jazyk se navíc stále vyvíjí. Aktuální tendence sleduje a kontroluje Akademie esperanta. V průběhu historie již bylo esperanta využíváno za účelem dosažení téměř všech představitelných cílů, některé z nich byly problematické či vyvolávající polemiku. Esperanto bylo zakázáno a jeho uživatelé pronásledováni jak za Stalina, který je považoval za „řeč kosmopolitů“, tak za Hitlera, který jej v knize *Mein Kampf* označil za „řeč Židů“ (Zamenhof, tvůrce esperanta, byl Žid).

Nynější esperanto je výsledkem kolektivní práce několika set básníků, filologů, spisovatelů a tří generací jeho uživatelů.^[30] Za více než 120 let bylo vytvořeno mnoho tisíc slov, výrazů, slovních obrátů, metafor aj., byly také vypracovány desítky odborných slovníků pro různé vědní obory.

Uživatelé jazyka

Podrobnější informace naleznete v článku Esperantista.

Světový esperantský svaz (UEA – *Universala Esperanto-Asocio*), jehož členové tvoří nejaktivnější část esperantské komunity, má své národní svazy v 62 státech a individuální členy v téměř dvojnásobném počtu zemí. Počet prodaných učebnic a členské statistiky místních skupin ukazují, že lidí s minimální znalostí jazyka jsou statisíce či dokonce miliony. Mluvíci esperanta se nacházejí na celém světě, a to se značnou koncentrací v tak různých zemích jako je Brazílie, Bulharsko, Čína, Írán, Japonsko, Kuba či Madagaskar.

Podle údajů projektu Ethnologue je celkový počet mluvčích esperanta odhadován na dva miliony, z toho asi pro dva tisíce je díky jeho používání v domácnostech, především v mezinárodních manželstvích, esperanto rodným jazykem.^[3] Historik a esperantista Ziko Marcus Sikosek tento odhad označil za nadsazený, vycházejí z porovnání s reálnými počty mluvčích v Kolíně nad Rýnem a počty členů esperantských organizací.^[31] Jiné odhady udávají skromnější čísla, obvykle mezi statisícem a miliónem. Nepřesnosti v údajích plynou především ze skutečnosti, že počet uživatelů kteréhokoli mezinárodního pomocného jazyka je obecně obtížné zjistit, jelikož například sčítáním lidu se ve většině zemí světa zjišťuje pouze mateřský jazyk obyvatel, nikoli jejich další jazykové znalosti.^[32]

Vyučování esperanta

Dorozumívat se esperantem je možno začít velmi rychle, což poskytuje ideální úvod do studia cizích jazyků. Už za několik týdnů si mohou studenti začít v této řeči dopisovat a za několik měsíců mohou v rámci svých škol či soukromě cestovat do ciziny. Experimentální a neformální pozorování naznačují, že předcházející učení se esperantu může mít pozitivní účinky na následné studium jiných cizích jazyků (hovoří se o takzvaném propedeutickém efektu). Byly prováděny i některé pokusy o formální výzkum tohoto fenoménu: například skupina studentů, která se učila rok esperanto a poté tři roky francouzštinu, měla lepší výsledky než kontrolní skupina, která se učila

Odborný esperantský slovník *Plena Ilustrita Vortaro* uvádí 16 780 slovních kořenů a 46 890 lexikálních jednotek, především odborných termínů.

lernu! je nejnavštěvovanější webová stránka pro bezplatné studium esperanta.

francouzštinu celé čtyři roky.^[33] Podobné výsledky byly získány, i když byla druhým jazykem japonština nebo při zkrácení doby experimentu na polovinu. Zmiňovaná studie však již neuvádí, jakých výsledků dosahují studenti, kteří se v prvním roce učí jiný cizí jazyk než esperanto, například latinu.

Ačkoli se esperanto vyučuje na některých školách (v Česku dnes například na Masarykově univerzitě v Brně a Univerzitě Palackého v Olomouci), nejčastěji se ho lidé učí jako samouci, pomocí korespondenčních či multimediálních kurzů (papírovou i elektronickou poštou nebo prostřednictvím internetových stránek jako je *lernu!*) či v místních esperantských klubech. Existují učebnice a pomůcky pro samouky ve více než 100 jazycích.

Oficiální status a uznání

Esperanto není oficiálním jazykem žádné země, přestože na počátku 20. století existovaly plány na ustanovení Neutrálního Moresnetu jako vůbec prvního esperantského státu a na krátce existujícím umělém Růžovém ostrově existoval roku 1968 mikronárod, jenž používal esperanto jako svůj oficiální jazyk. Tato řeč nicméně slouží jako oficiální pracovní jazyk pro několik (většinou esperantských) neziskových organizací.^[34] Esperanto je také jediným schváleným umělým liturgickým jazykem katolické církve.^{[18][19][20]}

Roku 1954 Valné shromáždění UNESCO uznalo, že výsledky dosažené esperantem jsou v souladu s cíli této organizace. V důsledku toho byly ustanoveny oficiální vztahy mezi UNESCO a Světovým esperantským svazem, který se stal nestátní členskou organizací kategorie B.^[35] Spolupráce mezi nimi přetrvává: Roku 1977 vystoupil generální ředitel UNESCO Amadou-Mahtar M'Bow s projevem na 62. Světovém esperantském kongresu v islandském Reykjavíku. V roce 1985 vyzvalo Valné shromáždění UNESCO členské státy a mezinárodní organizace jak k zavedení studijních programů o jazykovém problému a esperantu ve školách, tak k prostudování možnosti využití tohoto jazyka v mezinárodním styku. Světový esperantský svaz má také poradní vztahy s Organizací spojených národů (OSN), UNICEF, Radou Evropy, Organizací amerických států a Mezinárodní organizací pro normalizaci (ISO).^{[17][36]}

Evropská politická strana Evropa – Demokracie – Esperanto získala ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2004 ve Francii 25 259 hlasů^[37] a v roce 2009 28 944 hlasů ve Francii^[38] a 11 722 v Německu.^[39] Organizace Evropská esperantská unie předložila v dubnu 2012 Evropské komisi jednu z prvních evropských občanských iniciativ, která navrhuje doplnit evropskou hymnu slovy v esperantu a umožnit tak občanům zpívat ji společně a posílit tím evropskou identitu při zachování identit národních.^[40]

Usnesením městské rady nese od 11. července 2006 německé město Herzberg am Harz oficiální označení *esperantské město* (*Herzberg am Harz – die Esperanto-Stadt/La Esperanto-urbo*), s čímž je spojeno pořádání kulturních a vzdělávacích aktivit souvisejících s esperantem, jakož i partnerství s polským městem Góra realizované na základě esperanta.

Esperanto je jako jediný umělý jazyk uznaným liturgickým jazykem římskokatolické církve.

Využití esperanta

Schůze a cestování

V esperantu se každoročně konají stovky mezinárodních konferencí a setkání – bez tlumočnicků. Největšími jsou Světové esperantské kongresy, naposledy pořádané ve městech Jokohama (Japonsko, 2007), Rotterdam (Nizozemsko, 2008), Białystok (Polsko, 2009), Havana (Kuba, 2010) a Kodaň (Dánsko, 2011). Další se budou konat ve městech Hanoj (Vietnam, 2012), Reykjavík (Island, 2013) a Buenos Aires (Argentina, 2014). V letech 1921 a 1996 hostila Světový kongres Praha. Od roku 1938 se každoročně koná také Mezinárodní kongres esperantské mládeže, v roce 2011 uspořádaný v ukrajinském Kyjevě; v Česku takový kongres pořádala Česká esperantská mládež v roce 2009 v Liberci za účasti 343 osob ze 41 zemí. Páté setkání esperantistů ze zemí středního východu se v roce 2012 uskutečnilo v Gaziantepu, osmý Celoamerický kongres byl uspořádán roku 2011 v São Paulu a šestý Asijský kongres proběhl v Ulánbátaru v roce 2010.

Pasporta Servo je služba pro podporu využití esperanta v cestování. Zabezpečuje ji sekce mládeže Světového esperantského svazu. Jejím základem je každoročně vydávaná publikace obsahující adresy 1087 hostitelů v 672 městech 90 zemí (vydání z roku 2011), poskytujících bezplatně ubytování cestujícím hovořícím esperantem. Od roku 2009 je služba zabezpečována primárně v elektronické podobě na internetu, tištěný seznam hositelů však nadále zůstává dostupný.^[41]

Výzkum a knihovny

Na mnoha univerzitách je esperanto součástí lingvistických kurzů, některé ho nabízejí jako nezávislý studijní obor. Zvláště pozoruhodné jsou Univerzita Eötvöse Loránda v Budapešti s oddělením esperantologie na katedře všeobecné a aplikované jazykovědy a Univerzita Adama Mickiewicze v polské Poznani s diplomovým programem z interlingvistiky.^[42] Bibliografie amerického Sdružení moderních jazyků registruje každoročně více než 300 odborných publikací o esperantu. Knihovna Esperantského svazu Velké Británie má více než 20 tisíc svazků. Mezi další velké knihovny patří Hodlerova knihovna v rotterdamském ústředí Světového esperantského svazu, Esperantská knihovna v německém Aalenu nebo knihovna Mezinárodního esperantského muzea ve Vídni, které je součástí Rakouské národní knihovny. Knihovny ve Vídni a Aalenu poskytují informace o svých sbírkách také prostřednictvím internetu a jsou přístupné prostřednictvím mezinárodní meziknihovny výpůjční služby. V České republice je od roku 2008 v provozu Muzeum esperanta ve Svitavách.

Setkání esperantistů z partnerských měst Vídně (Bratislava, Brno a Budapešť)

Knihovna Španělského esperantského muzea disponuje více než 10 000 knihami a 13 000 ročníkovými sbírkami časopisů.

Profesní kontakty a odborné zájmy

Podrobnější informace naleznete v článku Seznam esperantských organizací.

Esperantisté jsou sdruženi i v rozmanitých odborných svazech, jako např. lékaři, spisovatelé, železničáři, vědci, hudebníci a mnozí jiní. Tato sdružení často vydávají své vlastní časopisy, organizují konference a pomáhají rozšiřovat profesionální a speciální využívání esperanta. Mezinárodní akademie věd v San Marinu, která zařadila esperanto mezi svých pět pracovních jazyků, usnadňuje spolupráci na univerzitní úrovni. Pravidelně se konají konference o využití esperanta ve vědě a technice (např. KAEST v Česku a na Slovensku od roku

1978). Původní a přeložené publikace pravidelně vycházejí v oborech astronomie, informatika, botanika, entomologie, chemie, právo a filozofie. Esperantská podoba encyklopedie Wikipedie vznikla jako jedna z jejích prvních jazykových verzí. Existují zájmové organizace esperantistů, jako jsou skauti, zrakově postižení, šachisté, hráči Go (japonská národní hra). Mládežnická sekce Světového esperantského svazu – Světová esperantská mládež (TEJO) organizuje mezinárodní setkání a vydává svá vlastní periodika. Buddhisté, šintoisté, katolíci, kvakeři, protestanti, mormoni a bahaisté mají vlastní esperantské organizace. Rovněž mnohé další společenské organizace používají esperanto.

Konference o užití esperanta ve vědě a technice
(Modra, 2010)

Literatura

Podrobnější informace naleznete v článku Esperantská literatura.

V esperantu existuje jak původní, tak přeložená literatura, celkem čítající asi 50 000 titulů.^{[43][44]} Bohatou literární tradici esperanta uznává i Mezinárodní PEN klub, jehož esperantská sekce byla založena během 60. kongresu klubu v září 1993. Mezi význačné současné spisovatele píšící v esperantu patří: Trevor Steele (Austrálie), István Nemere (Maďarsko), Spomenka Štimec (Chorvatsko); básníci Michail Gišpling (Rusko / Izrael), Abel Montagut (Španělsko) a Eli Urbanová (Česko); esejisté a překladatelé Probal Dašgupta (Indie) a Kurisu Kei (Japonsko). Nedávno zesnulý básník William Auld byl za svou poetickou tvorbu několikrát (mj. v letech 1999 a 2000) navržen na Nobelovu cenu za literaturu.

Esperantský překlad Starého a Nového zákona vyšel roku 1926, ekumenická verze včetně deuterokanonických knih pak v roce 2006.^[45] Mezi známá literární díla přeložená do esperanta a vydaná v poslední době se řadí například *Stařec a moře* od Hemingwaye, *Pán prstenů* od Tolkiena, *Sto roků samoty* od Garcíe Márqueze, *Čtyřverší* Omara Chajjáma, *Plechový bubínek* Güntera Grasse, *Milion Marca Pola* či velká rodinná sága Cchao Süe-čchina *Sen v červeném domě*. Pro děti je kromě Asterixe, Medvídka Pú a Tintina přeložena například i *Pipi Dlouhá Punčocha* a všechny knihy Mumínků finské autorky Tove Janssonové; texty některých překladů lze nalézt rovněž na internetu. Naopak z esperanta byla do slovenštiny přeložena *Maškaráda*, kniha Tivadara Sorose vydaná esperantem roku 1965: autor v ní popisuje život rodiny v Budapešti během nacistické okupace.

Komiksy Asterix, Tintin a Malý Spirou
v esperantském překladu

Hudba

Hudební žánry v esperantu zahrnují lidové písně, rockovou hudbu, kabarety, písně pro sólisty a pro sbory i operu. Populární skladatelé a umělci, včetně britského Elvise Costella a amerického Michaela Jacksona, nahrávali písně v esperantu, komponovali skladby inspirované tímto jazykem nebo jej používali ve svých propagačních materiálech. Některé písničky z alba *Esperanto* od Warner Brothers, které vyšlo – celé v esperantu – ve Španělsku v listopadu 1996, dosáhly vysokého umístění ve španělských hitparádách. Klasická díla pro orchestr a sbor s esperantskými texty jsou *Sútra srdce* od Lou Harrisona a *První symfonie* od Davida Gainese (oba z USA). Ve francouzském Toulouse existuje hudební vydavatelství *Vinilkosmo*, které se specializuje na produkci esperantské hudby. Hudbu v esperantu lze najít také na internetu, včetně několika webových stránek věnovaných esperantskému karaoke.

Čtyřčlenná nizozemská hudební skupina Kajto se zaměřuje na frískou lidovou hudbu, námořnické písně a kánony.

Divadlo a kino

Divadelní hry od dramatiků tak různorodých jako Goldoni, Ionesco, Shakespeare a Alan Ayckbourg se v posledních letech hrají i v esperantu. Mnohá dramata od Shakespearea existují i v esperantském překladu: např. v prosinci 2001 předvedla skupina místních herců v Hanoji esperantskou verzi představení *Král Lear*. Ačkoliv Chaplinův *Diktátor* použil ve svých scénách plakáty a nápisy v esperantu, celovečerní filmy jsou méně obvyklé. Přesto existuje asi 15 celovečerních filmů, které se tématu esperanta nějakým způsobem dotýkají.^[46] Pozoruhodnou výjimkou je kultovní film *Incubus* (v hlavní roli William Shatner), jehož dialogy jsou výlučně v esperantu. V poslední době se objevilo také několik amatérských esperantských filmových projektů a společností, které produkují krátké snímky plně v esperantu, obvykle v délce několika desítek minut.

Periodika

Podrobnější informace naleznete v článku Seznam esperantských časopisů.

V esperantu se pravidelně vydává více než 100 časopisů a revuí, včetně zpravodajského měsíčníku „*Monato*“ („*Měsíc*“), literární revue „*Beletra*“ almanako“ („*Beletristický almanach*“) a revue „*Esperanto*“ Světového esperantského svazu. Dvojtýdeník aktualit „*Eventoj*“ („*Události*“) je nabízen i v bezplatné elektronické verzi a svým předplatitelům jsou v elektronické podobě dostupné i ostatní zmiňované a další významné časopisy, včetně internetového archivu starších čísel. Dále vycházejí také periodika o medicíně, přírodních vědách, časopisy s náboženskou tematikou, pro mládež, pro pedagogy, stejně jako literární revue či různé speciálně zaměřené časopisy.

Rozhlas a televize

Rozhlasové stanice v Brazílii, Číně, Kubě či Vatikánu vysílají v esperantu pravidelné relace. Některé rozhlasové programy lze poslouchat také na internetu, další stanice (profesionální i amatérské) působí na internetu primárně. Internetové rádio Muzaike od července 2011 vysílá v esperantu 24 hodin denně.^[47] Televizní kanály v různých zemích vysílají kurzy esperanta, včetně nejnovější 16-dílné adaptace kurzu BBC „Mazi en Gondolando“ („Mazi v Gondolandu“), kterou odvysílal televizní kanál *Polsko 1*. V letech 2005–2006 byl v provozu také projekt mezinárodní internetové esperantské televize „Internacia Televido.“

Tradice esperantské redakce Polského rozhlasu založené roku 1959 trvá až dodnes (od roku 2007 v podobě internetového vysílání).

Internet

Elektronické sítě a především internet jsou nejrychleji rostoucími prostředky komunikace mezi uživateli esperanta. Existuje mnoho stovek diskuzních skupin v esperantu, které se zabývají rozmanitými tématy, od používání jazyka v rodině až po obecnou teorii relativity. Webové stránky v esperantu se počítají na statisíce. Esperanto se využívá i v komunikačních chatových protokolech jako jsou ICQ, IRC, Skype, Jabber či Paltalk. Překladač Google Translate od 22. února 2012 podporuje esperanto jako svůj 64. jazyk^[48] a největší výkladový slovník esperanta Plena Ilustrita Vortaro (téměř 50.000 lexikálních jednotek) je od 4. dubna 2012 dostupný zdarma na internetu.^[49]

Služby UEA

Podrobnější informace naleznete v článku Světový esperantský svaz.

Světový esperantský svaz (UEA) vydává knihy, revue a ročenku se seznamem esperantských organizací a místních reprezentantů na celém světě. Tyto publikace, společně s informacemi o nosičích CD a DVD, kazetách atd. se nacházejí v katalogu knih, který si lze od UEA vyžádat písemně nebo konzultovat na jeho webových stránkách. Knihkupectví UEA má v zásobě více než 3500 titulů. Série „Esperantské dokumenty“, kterou UEA vydává v esperantu, angličtině a francouzštině, obsahuje studie a referáty o aktuální situaci esperanta. Tyto publikace si je možné obstarat v ústředí UEA v Rotterdamu.

Esperantské hnutí v Česku

Podrobnější informace naleznete v článku Esperantské hnutí v Česku.

V dnešní době jsou hlavními reprezentanty esperanta v Česku Český esperantský svaz,^[50] který čítá necelých 900 zaregistrovaných členů,^[51] a Česká esperantská mládež, která od svého znovuoobnovení jako občanské sdružení v roce 2005 sdružuje mladé esperantisty do věku 30 let.^[52] Český esperantský svaz hostil roku 1996 v Praze 81. Světový kongres esperanta, Česká esperantská mládež pořádala v červenci 2009 ve spolupráci s organizacemi z Německa a Polska v Liberci 65. Mezinárodní kongres esperantské mládeže. Další činnost probíhá v klubech esperantistů ve větších městech po celé České republice. Kluby vydávají časopisy, pořádají kongresy, letní tábory a mnohé další akce. Kromě toho existují v Česku také další mluvčí esperanta, jejichž počet není možné určit, protože nejsou zapojeni do činnosti žádné organizace a vykonávají činnost „na vlastní pěst“ či sporadicky, a nebo jsou pouze pasivními uživateli tohoto jazyka.

Kardinál Miloslav Vlk, který se v mládí věnoval esperantu, je čestným členem České esperantské mládeže.

Struktura jazyka

Ukázka textu
La akcent-o est-as sur la antaŭ-last-a silab-o. La kern-o-n de la silab-o form-as vokal-o. Vokal-o-j lud-as grand-a-n rol-o-n en la ritm-o de la parol-o. Substantiv-o-j fin-iĝ-as per -o, adjektiv-o-j per -a. La sign-o de la plural-o est-as -j. La plural-o de „last-a vort-o“ est-as „last-a-j vort-o-j“.
(znak "tečka uprostřed řádku" označuje hranice morfémů)

Esperanto je plánový jazyk, používaný dnes v mluvené i psané podobě. V gramatice převažují apriorní rysy s důrazem na pravidelnost a snadnou naučitelnost, zároveň však umožňuje velmi přesné vyjadřování. Jeho slovní zásoba pochází především ze západních jazyků, zatímco jeho syntax (větná skladba) a morfologie (tvarosloví) poukazují na silný slovanský vliv. Esperantské morfémy (nejmenší význam nesoucí stavební prvky jazyka) jsou neměnné a lze je téměř bez omezení kombinovat do rozmanitých slov, takže má tento jazyk mnoho společného s izolujícími jazyky jako je čínština, zatímco vnitřní struktura jeho slov připomíná aglutinační jazyky, jako jsou turečtina, svahilština a japonština.

Uvádí se, že 93 % slov esperanta je srozumitelných se znalostí románských, 90 % se znalostí germánských a 47 % se znalostí slovanských jazyků.^[53] Úplná slovní zásoba čítá asi 350 000 slov, většina z nich je však snadno odvoditelná na základě znalosti kořene.

Abeceda

K zápisu jazyka se užívá 28 písmen:

Aa, Bb, Cc, Ĉĉ, Dd, Ee, Ff,
Gg, Ĝĝ, Hh, Ĥĥ, Ii, Jj, Ĵĵ,
Kk, Ll, Mm, Nn, Oo, Pp, Rr,
Ss, Ŝŝ, Tt, Uu, Ŭŭ, Vv, Zz.

*Aa, Bb, Cc, Ĉĉ, Dd, Ee, Ff,
Gg, Ĝĝ, Hh, Ĥĥ, Ii, Jj, Ĵĵ,
Kk, Ll, Mm, Nn, Oo, Pp, Rr,
Ss, Ŝŝ, Tt, Uu, Ŭŭ, Vv, Zz.*

Tištěná a psaná písmena esperantské abecedy

Písmeno:	a	b	c	ĉ	d	e	f	g	ĝ	h	ĥ	i	j	ĵ	k	l	m	n	o	p	r	s	ŝ	t	u	ŭ	v	z
Výslovnost:	a	b	c	ĉ	d	e	f	g	dʒ	h	ch	i	j	ʒ	k	l	m	n	o	p	r	s	ʃ	t	u	u	v	z
IPA:	a	b	ts	tʃ	d	e	f	g	dʒ	h	x	i	j	ʒ	k	l	m	n	o	p	r	s	ʃ	t	u	w	v	z

Většina písmen se v esperantu píše a hlásky vyslovují stejně jako v češtině. Najdeme však i drobné odlišnosti. Písmeno ĝ se vyslovuje jako *dž* ve slově *džem*; také užívání polohlásky ŭ není v češtině zřejmé: vyskytuje se pouze ve dvojhláskách *aŭ*, *eŭ* které se pak vyslovují stejně jako dvojhlásky *au*, *eu* v češtině ve slovech *automobil* či *leukocyt*. Skupiny *au*, *eu* se v esperantu vyslovují jako dvě samostatné hlásky, což má v češtině obdobu například ve slovech *naučit* či *pneumatika*, které se vlastně vyslovují jako *na-učit*, *pne-umatika*. Esperanto je tedy v tomto ohledu přesnější než čeština, která v těchto případech nepřepisuje dokonale foneticky, nerozlišujíc, zda se o dvojhlásku jedná, či nikoli. Slabiky *di*, *ti*, *ni* se vyslovují nezměkčeně, stejně jako v češtině ve slovech *diktátor*, *tinktura* nebo *nikotin*.^[54]

Slovní zásoba

Podrobnější informace naleznete v článku Esperantské předpony a přípony.

Slovní zásoba pochází z různých národních jazyků. Některá nová slova i z neevropských, například z japonštiny, jedná se však o kmeny mezinárodně známé; většina nicméně pochází z hlavních evropských řečí – především z latiny, španělštiny, francouzštiny, němčiny a angličtiny. Kvůli značné shodě kmenů v těchto jazycích se mnoho esperantských kmenů objevuje ve více národních řečech. Systém předpon a přípon významně redukuje počet slov, které je nutné se učit a usnadňuje naučitelnost. Přípony a předpony však v esperantu zároveň fungují jako běžná slova.

Principy výběru slovních kmenů

Pojmenování dnů týdne byla převzata z románských jazyků, dle francouzských tvarů (*dimanĉo, lundo, mardo...*), názvy mnoha částí těla z latiny či řečtiny (*hepato, okulo, brako, koro, reno...*) a označení časových jednotek z germánských jazyků, dle německých tvarů (*jaro, monato, tago...*). Jména zvířat a rostlin pocházejí většinou z vědeckých latinských jmen.

Mnohé kořeny jsou srozumitelné mluvčím několika odlišných jazyků:

- **abdiĉi** – mluvčím angličtiny, francouzštiny, italštiny a latiny
- **abituriento** – mluvčím němčiny a ruštiny
- **ablative** – mluvčím angličtiny, italštiny, latiny a španělštiny
- **funto** – mluvčím jidiš, němčiny, polštiny a ruštiny
- **ŝnuro** – mluvčím češtiny, němčiny a polštiny

Ukázky slov

- **z románských jazyků**
 - **z latiny:** *abio* (jedle), *sed* (ale), *tamen* (přece), *okulo* (oko), *akvo* (voda)
 - **z francouzštiny:** *dimanĉo* (neděle), *fermi* (zavřít), *ĉe* (u), *frapi* (klepat), *ĉevalo* (kůň)
 - **z italštiny:** *ĉielo* (nebe), *fari* (dělat), *voĉo* (hlas)
 - **z více románských jazyků:** *facila* (snadný), *fero* (železo), *tra* (skrz), *verda* (zelený)
- **z germánských jazyků:**
 - **z němčiny:** *baldaŭ* (brzy), *bedaŭri* (litovat), *haŭto* (kůže), *jaro* (rok), *nur* (jen), *hundo* (pes), *bildo* (obraz)
 - **z angličtiny:** *birdo* (pták), *mitingo* (shromáždění), *spite* (navzdory), *suno* (slunce), *ŝarko* (žralok), *jes* (ano)
 - **z více germánských jazyků:** *fiŝo* (ryba), *fremda* (cizí), *grundto* (půda), *ofta* (častý), *somero* (léto), *ŝipo* (lod)
- **ze slovanských jazyků:**
 - **z polštiny:** *ĉu* (tázací částice), *krado* (mříž), *luti* (pájet), *moŝto* (výsost – zdvořilostní titul)
 - **z ruštiny:** *barakti* (bojovat), *vosto* (ocas)
 - **z češtiny:** *ne* (ne, nikoli), *roboto* (robot), *knedliko* (knedlík), *ĉerpi* (čerpat)
 - **z více slovanských jazyků:** *klopodi* (usilovat), *krom* (kromě), *prava* (správný), *celo* (cíl), *serpo* (srp)
- **z dalších indoevropských jazyků**
 - **z řečtiny:** *hepato* (játra), *kaj* (a), *biologio* (biologie), *politiko* (politika)
 - **z litevštiny:** *du* (dva), *ju* (čím), *tuj* (hned)
 - **ze sanskrtu:** *budho* (budha), *nirvano* (nirvána), *pado* (stezka)

- **z ugrofinské skupiny uralských jazyků**
 - **ze sámštiny:** *boaco* (*sob*), *jojko* (*tradiční laponský hrdelní zpěv*)
 - **z finštiny:** *lirli* (*zurčet, klokotat*), *saŭno* (*sauna*)
 - **z maďarštiny:** *ĉako* (*čepice ke stejnokroji*), *ĉardaŝo* (*čardáš*), *ĉuro* (*lidské semeno*)
- **ze semitských jazyků**
 - **z hebrejštiny:** *kabalo* (*kabala*)
 - **z arabštiny:** *kadio* (*kádí*), *aŭ* (*nebo*)
- **z dalších jazyků**
 - **z japonštiny:** *cunamo* (*tsunami*), *hajko* (*hajku*), *zeno* (*zen*)
 - **z čínštiny:** *tofu* (*tofu*)

Zamenhof dále také pečlivě vytvářel malý počet původních slovních kmenů a především předpon a přípon, jimiž je tvořena valná část slov. Díky tomu se lze v esperantu vyjádřit plynně již po naučení nevelkého počtu kořenů (asi 500–2000 slov, předpon a přípon).

Ačkoli se Zamenhof snažil esperanto internacionalizovat, kvůli své slovní zásobě zůstalo do značné míry evropské. Tento rys ovšem není pozorovatelný výlučně u esperanta: většina projektů umělých řečí užívá společné evropské slovní kmeny. Hlavním rozdílem mezi esperantem a jinými plánovanými jazyky je neevropskost jeho gramatiky, o kterou se sám Zamenhof snažil především. Gramatická slovíčka (například přípony) jsou ovšem uzpůsobena tak, že si mnozí Evropané cizost gramatiky ani neuvědomují.

Gramatika

Podstatná jména

	Nominativ	Akuzativ
Číslo jednotné	-o	-on
Číslo množné	-oj	-ojn

Podstatné jméno má vždy koncovku *-o*, množné číslo *-j*. Esperanto má pouze dva mluvnické pády: nominativ (*nominativo*, odpovídá českému 1. pádu) a akuzativ (*akuzativo*, odpovídá českému 4. pádu). Akuzativ se tvoří připojením koncovky *-n*: *la patro* – *la patron*, *la patroj* – *la patrojn*. Ostatní mluvnické pády se vyjadřují pomocí předložek, např.: *kun la patro* – s otcem, *al la patro* – k otci, *de la patro* – od otce.

Přídavná jména

	Nominativ	Akuzativ
Číslo jednotné	-a	-an
Číslo množné	-aj	-ajn

Přídavné jméno má vždy koncovku *-a* a skloňuje se jako podstatné jméno. Druhý stupeň se tvoří pomocí příslovce *pli* – více, třetí pomocí příslovce *plej* – nejvíce; slovo než se překládá jako *ol*: např. *pli blanka ol neĝo* – bělejší než sněh; *la plej blanka* – nejbělejší.

Zájmena

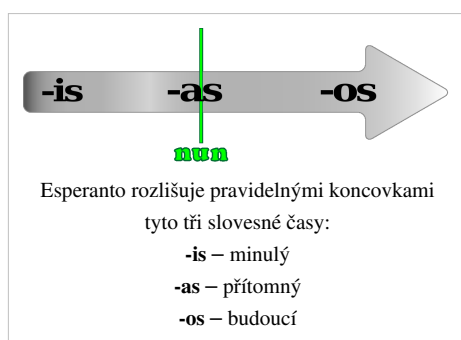
		Číslo jednotné	Číslo množné
První osoba		mi (já)	ni (my)
Druhá osoba		ci, vi (ty, vy)	
Třetí osoba	rod mužský	li (on)	ili (oni)
	rod ženský	ŝi (ona)	
	rod neurčitý	ĝi (ono)	
Neurčité		oni („někdo“)	
Zvratné		si (se)	

- **Osobní zájmena jsou:** *mi* – já; *vi* – ty, vy, Vy; *li* – on; *ŝi* – ona; *ĝi* – ono; *si* – se; *ni* – my; *ili* – oni, ony, ona. Je-li v druhé osobě třeba rozlišit jednotné a množné číslo, lze pro jednotné užít zájmeno *ci* – ty, se kterým se však lze setkat jen zřídka. Zájmeno *oni* se užívá k vyjádření neurčitého podmětu, podobně jako německé *man* či francouzské *on*: *oni diras* – říká se.
- **Přivlastňovací zájmena** se tvoří koncovkou přídavného jména *-a*: *mia* – můj. Zájmena se skloňují stejně jako podstatná jména: *min* – mě, mne.
- **Další druhy zájmen** jsou realizovány jako souvztažná slova.

Číslovky

- **Základní číslovky** jsou nesklonné: 1 – *unu*, 2 – *du*, 3 – *tri*, 4 – *kvar*, 5 – *kvin*, 6 – *ses*, 7 – *sep*, 8 – *ok*, 9 – *naŭ*, 10 – *dek*, 100 – *cent*, 1000 – *mil*.
Číslo se tvoří prostým řazením číslovek: 5432 – *kvin mil kvarcent tridek du*.
- **Řadové číslovky** nesou koncovku přídavného jména: *kvara* – čtvrtý.
- **Zlomky** mají příponu *-on-*: *kvarono* – čtvrtina.
- **Souborové číslovky** se tvoří příponou *-op-*: *kvaropo* – čtveřice.
- **Násobné číslovky** označuje přípona *-obl-*: *kvarobla* – čtyřnásobný, *kvaroble* – čtyřnásobně.
- **Podílné číslovky** následují po předložce *po*: *po kvar* – po čtyřech.
- Číslovky mohou též nést koncovku **podstatného jména** či **příslowce**: *kvaro* – čtyřka, *kware* – za čtvrté.

Slovesa

	Oznamovací způsob	Příčestí činné	Příčestí trpné	Neurčitek	Rozkazovací způsob	Podmiňovací způsob
Čas minulý	-is	-int-	-it-	-i	-u	-us
Čas přítomný	-as	-ant-	-at-			
Čas budoucí	-os	-ont-	-ot-			

Sloveso se nemění ani v osobě ani v čísle: *mi faras* – dělám, *la patro faras* – otec dělá, *ili faras* – oni/ony/ona dělají. Přítomný čas má koncovku *-as*, minulý *-is*, budoucí *-os*, podmiňovací způsob *-us*, rozkazovací způsob *-u*, neurčitý způsob *-i*.

Příčestí a přechodníky mají v esperantu větší rozlišovací schopnost než v běžných jazycích.

Lze rozlišit šest **příčestí**:

- **Příčestí přítomné činné** se tvoří příponou *-ant-*: *faranta* – dělající.
- **Příčestí minulé činné** se tvoří příponou *-int-*: *farinta* – dělávší.
- **Příčestí budoucí činné** se tvoří příponou *-ont-*: *faronta* – hodlající dělat.
- **Příčestí přítomné trpné** se tvoří příponou *-at-*: *farata* – dělán, dělaný.
- **Příčestí minulé trpné** se tvoří příponou *-it-*: *farita* – udělán, udělaný.
- **Příčestí budoucí trpné** se tvoří příponou *-ot-*: *farota* – mající být dělán.

Přechodníky se tvoří použitím příslovečné koncovky *-e* za tvarem příčestí: *farante* – dělaje, *farinte* – udělav, *faronte* – hodlaje dělat.

Všechny tvary trpného rodu se tvoří pomocí příslušného tvaru pomocného slovesa *esti* – být a trpného příčestí dotyčného slovesa, při čemž se pro konatele používá předložky *de*: *ŝi estas amata de ĉiuj* – (ona) je milována všemi.

Souvztažná slova

Mezi souvztažná slova patří korelativní zájmena a zájmenná příslovce. Systém jejich odvozování je pravidelný a přehledně jej ukazuje následující tabulka:

		Tázací	Ukazovací	Neurčité	Všeobecné	Záporné
		ki-	ti-	i-	ĉi-	neni-
Vlastnosti	-a	kia (jaký)	tia (takový)	ia (nějaký)	ĉia (všelijaký)	nenia (nijaký)
Důvodové	-al	kial (proč)	tial (proto)	ial (z nějakého důvodu)	ĉial (ze všech důvodů)	nenial (bez důvodu)
Časové	-am	kiam (kdy)	tiam (tehdy)	iam (někdy)	ĉiam (vždy)	neniam (nikdy)
Místní	-e	kie (kde)	tie (tam)	ie (někde)	ĉie (všude)	nenie (nikde)
Způsobové	-el	kiel (jak)	tiel (tak)	iel (nějak)	ĉiel (všelijak)	neniel (nijak)
Přivlastňovací	-es	kies (čí)	ties (toho)	ies (něčí)	ĉies (všech)	nenies (ničí)
Věci	-o	kio (co)	tio (to)	io (něco)	ĉio (vše)	nenio (nic)
Množstevní	-om	kiom (kolik)	tio (tolik)	iom (trochu)	ĉiom (všechno)	neniom (ani trochu)
Osobní/Vztažné	-u	kiu (kdo, který)	tiu (ten)	iu (někdo)	ĉiu (každý)	neniu (nikdo)

Ostatní slovní druhy a gramatická pravidla

- **Príslovce** odvozená od přídavných jmen mají koncovku *-e*, stupňují se také jako přídavná jména: *laŭta* – hlasitý, *laŭte* – hlasitě; *mia frato kantas pli bone ol mi* – můj bratr zpívá lépe než já.
- **Předložky** se všechny pojí s nominativem; některé (při určování směru) také s akuzativem: *en la domo* – v domě, *en la domon* – do domu. Při odpovědi na otázku „kam“ lze díky použití akuzativu předložku i úplně vynechat: *hejmen* – domů, *Pragon* – do Prahy. Každá předložka má určitý a stálý význam; v nerozhodném případě lze použít neurčitou předložku *je*, která je překládána dle kontextu různě: *sopiro je la patrujo* – touha po vlasti, *Je kioma horo?* – V kolik hodin?.
- **Spojky** jsou užívány stejně, jako ve slovanských jazycích.
- **Člen určitý** (*la*) je stejný pro všechny rody a pády v čísle jednotném i množném. Neurčitý člen neexistuje.
- **Výslovnost** je fonetická – každé slovo se čte tak, jak je psáno (viz sekci Abeceda).
- **Přízvuk** je u víceslabičných slov vždy na předposlední slabice, vyslovuje se tedy: *Mi ĉion povas fari en tiu, kiu min fortikiĝas*.
- **Složená slova** se tvoří prostým spojením slov, přičemž lze odvrhnout koncovku: *skrib-maŝino* – psací stroj, *maŝin-skribo* – strojové písmo, písmo psané strojem.
- **Zápor** se tvoří ve větě pouze jedním záporným slovem (záporkou): Nikdo to neviděl – *Neniu tion vidis*. (Nesprávně: *Neniu tion ne vidis*). Nikdo z nás nikdy nic takového neviděl – *Neniu el ni iam ion tian vidis*. (Nesprávně: *Neniu el ni neniam nenion tian ne vidis*).
- Takzvaná **cizí slova** se z jiných jazyků přejímají obvykle beze změny, píší se však foneticky.^[54]

Srovnání esperantského a českého textu

Patro nia,

kiu estas en la ĉielo,
sanktigata estu via nomo.
Venu via regno.
Fariĝu via volo,
kiel en la ĉielo, tiel ankaŭ sur la tero.
Nian panon ĉiutagan donu al ni
hodiaŭ.
Kaj pardonu al ni niajn ŝuldojn,
kiel ankaŭ ni pardonas al niaj
ŝuldantoj.
Kaj ne konduku nin en tenton,
sed liberigu nin de la malbono.
[55]
Amen.

Otče náš,

jenž jsi na nebesích,
posvěť se jméno tvé.
Přijď království tvé.
Bud' vůle tvá
jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme našim
viníkům.
A neuved' nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého.
Amen.
[56]

🔊 Nahrávka modlitby *Otče náš* v esperantu

Užitečné fráze

Několik užitečných frází, s fonetickou transkripcí:

Čeština	Esperanto	Transkripce
Ahoj.	<i>Saluton.</i>	[sa. 'lʊ.ton]
Jak se jmenujete?	<i>Kiel vi nomiĝas?</i>	['ki.ɛl vɪ no. 'mɪ.ɖʒas]
Jmenuji se...	<i>Mi nomiĝas...</i>	[mɪ no. 'mɪ.ɖʒas]
Kolik?	<i>Kiom?</i>	['ki.om]
Mluvíte esperantem?	<i>Ĉu vi parolas Esperanton?</i>	['tʃu vɪ pa. 'ro.las ɛs.pe. 'ran.ton]
Nerozumím Vám.	<i>Mi ne komprenas vin.</i>	[mɪ nɛ kom. 'prɛ.nas vɪn]
Děkuji.	<i>Dankon.</i>	['dan.kon]
Není zač.	<i>Ne dankinde.</i>	['nɛ dan. 'kɪn.dɛ]
Raďte.	<i>Bonvolu.</i>	[bon. 'vo.lʊ]
Na zdraví!	<i>Je via sano!</i>	[jɛ 'vɪ.a 'sa.no]
Blahopřeji!	<i>Gratulon!</i>	[gra. 'tʊ.lon]
Dobře.	<i>Bone.</i>	['bo.nɛ]
Je pěkný den.	<i>Estas bela tago.</i>	['ɛs.tas 'bɛ.la 'ta.go]
Miluji tě.	<i>Mi amas vin.</i>	[mɪ 'a.mas vɪn]
Na shledanou.	<i>Ĝis revido.</i>	[ɖʒɪs rɛ. 'vɪ.do]
Prosím jedno pivo.	<i>Unu bieron, mi petas.</i>	['ʊ.nʊ bɪ. 'ɛ.ron mɪ 'pɛ.tas]
Co je to?	<i>Kio ĝi estas?</i>	['ki.o ɖʒɪ 'ɛs.tas]
To je...	<i>Ĝi estas...</i>	[ɖʒɪ 'ɛs.tas]
Jak se Vám daří?	<i>Kiel vi fartas?</i>	['ki.ɛl vɪ 'far.tas]
Dobré ráno.	<i>Bonan matenon.</i>	['bo.nan ma. 'tɛ.non]
Dobrý den.	<i>Bonan tagon.</i>	['bo.nan 'ta.gon]
Dobrý večer.	<i>Bonan vesperon.</i>	['bo.nan vɛs. 'pɛ.ron]

Dobrou noc.	<i>Bonan nokton.</i>	[ˈbo.nan ˈnok.ton]
-------------	----------------------	--------------------

Další slovníkové informace naleznete na Wikislovníku.

Kritika a obhajoba

Podrobnější informace naleznete v článku Kritika a obhajoba esperanta.

Ve vztahu k esperantu a jiným plánovým jazykům se objevuje mnoho argumentů pro i proti. Obecnější kritika bývá většinou směřována v první řadě na nejazykové aspekty: Vzhledem k dominanci angličtiny (dříve francouzštiny) nemá prý nová řeč šanci tuto jazykovou nadvládu rozbít, případně převzít;^[57] celosvětové zavedení esperanta by také údajně nebylo vůči jiným jazykům nijak přátelštější.^[31] Jazykově orientovaná kritika zase tvrdí, že „uměle“ vytvořený jazyk není vhodný pro praktické použití a není v něm prý ani možné psát krásnou literaturu.

Konkrétně vůči esperantu bývá také namítáno, že není natolik jednoduché, jak by plánový jazyk teoreticky mohl být, nebo že je příliš evropské^[58] (dnes řidčeji také *nedostatečně evropské*). Terčem kritiky bývají rovněž některé prvky jeho struktury, jako např. písmena s diakritickými znaménky nebo akuzativ, či dokonce jednotlivá slova.

Metaforické použití slova „esperanto“

Metaforicky se slovo *esperanto* občas používá k označení něčeho mezinárodního, zprostředkujícího, smíšeného či neutrálního – tak je například Java označována za „esperanto programovacích jazyků“ nebo Linux za „esperanto světa počítačů“,^[59] či se mluví o „daňovém esperantu“ spojujícím nejosvědčenější prvky daňových soustav jednotlivých členských států EU.^[60]

Takové použití však může být často zavádějící. Příkladem je označení *esperantská měna* použité pro euro: To bylo vytvořeno, aby nahradilo ostatní měny – esperantisté však až na výjimky neusilují o odstranění národních jazyků.^{[61][62]} S esperantem však euro sdílí svou neutralitu.

Odkazy

Související články

- Ludvík Lazar Zamenhof
- lernu!
- Český esperantský svaz
- Česká esperantská mládež
- Pasporta Servo
- Esperantská Wikipedie

Reference

Téma Esperanto

Tento článěk je součástí seriálu Esperanto

Jazyk

Akademie esperanta | Gramatika | Slovníky | Esperantologie | Abeceda | Číslovky | Fundamento | lernu! | Letní škola

Organizace

UEA | TEJO | E@I | EEU | SAT | Český esperantský svaz | Česká esperantská mládež | Esperantské kluby | Katolíci

Dějiny

L. L. Zamenhof | Časová osa | Buloňská deklarace | Ido-schizma | Krize ata/ita | Neutrální Moresnet | Interhelpo | Pražský manifest | Bona Espero | Esperantské město

Esperantská kultura

Esperantská setkání | Pasporta Servo | Hudba | Rozhlas | Finvenkismus | Homaranismus | Kabei | Politika | La Espero | Stelo | Symboly | UK | IJK | Esperantista | Rodilí mluvčí | Zamenhofův den

Esperantská literatura

Autoři | Esperantské časopisy | Esperantské slovníky | PIV | Encyklopedie | KAEST

Body pohledu

Propedeutická hodnota | Srovnání s Idem | Srovnání s interlinguou | Reformy | Odpor

Tento článek v sobě z velké části zahrnuje informace čerpané z dokumentu „Ĝisdate pri Esperanto“ („*Aktuálně o esperantu*“), se svolením jeho vydavatele, Světového esperantského svazu:

Universala Esperanto-Asocio. Ĝisdate pri Esperanto [online]. Universala Esperanto-Asocio, 2002-12-03, [cit. 2007-12-07]. Dostupné online. ^[63]

[1] http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=ESP

[2] BYRAM, Michael. *Routledge Encyclopedia of Language Teaching and Learning*. [s.l.] : Routledge, 2001. ISBN 0-4153-3286-9. S. p. 464.

[3] GORDON, Raymond G., Jr.. *Ethnologue: Languages of the World*. Fifteenth edition. vyd. Dallas, Tex. : SIL International, 2005. Dostupné online. (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=epo)

[4] JACOBS, Joseph; HARRIS, Isidore. *Zamenhof, Lazarus Ludwig* [online]. JewishEncyclopedia.com, [cit. 2008-08-14]. Dostupné online. (<http://www.jewishencyclopedia.com/view.jsp?artid=20&letter=Z>) (anglicky)

[5] ZAMENHOF, Ludvík Lazar. *Letero de L. Zamenhof al Nikolaj Afrikanovich Borovko (1895) – O происхождении эсперанто* [online]. МИР ЭСПЕРАНТО, [cit. 2008-08-14]. Dostupné online. (<http://miresperanto.narod.ru/zamenhof/borovko.htm>) (esperantem, rusky)

[6] Zamenhof, L.: *Lingvaj Respondoj*. Konsiloj kaj opinioj pri Esperanto. 6-a eldono. Marmande 1962: Esperantaj Francaj Eldonoj. LR 51. Dostupný z WWW: http://www.esperanto.hr/literaturo_lingvaj_respondoj.pdf

[7] VONDROUŠEK, Josef. *Z histórie esperanta* [online]. Esperanto.sk, [cit. 2011-12-08]. Dostupné online. (<http://esperanto.sk/eo/aperu.php?teksto=historia&lingvo=sk>) (slovensky, esperantem)

[8] PAGE, Hugh R., Jr. *Esperanto* [online]. Great Barrington (Massachusetts, USA) : Berkshire, 2005-05-24, [cit. 2007-09-01]. Dostupné online. (http://www.berkshirepublishing.com/assets_news/WHTG/articles/Esperanto_24-May-2005.html) (anglicky)

[9] ČELIAUSKAS, Petras. *Zamenhof en Veisiejai* [online]. Litova Esperanto-Asocio, [cit. 2008-08-14]. Článek byl vydán v časopise *Litova Stelo*, numero marta-aprila, 1998. Dostupné online. (<http://www.is.lt/LEA/zamenhof.htm>) (esperantem)

[10] DREZEN, E. *Zamenhof kaj reformoj en esperanto* [online]. МИР ЭСПЕРАНТО, [cit. 2008-08-14]. Dostupné online. (http://miresperanto.narod.ru/zamenhof/drezen_zamenhof/reformoj.htm) (esperantem)

[11] *Pri la reformoj* [online]. Interpopolalingvo.inf.hu, [cit. 2008-08-14]. Dostupné online. (<http://www.angelfire.com/ny2/ts/reformoj.html>) (esperantem)

[12] KOLKER, Boris. *Enigmoj de Ludoviko Zamenhof* [online]. Esperanto-mv.pp.ru, [cit. 2008-08-14]. Dostupné online. (<http://esperanto-mv.pp.ru/Cetero/enigmoj.html>) (esperantem)

- [13] KNIIVILÄ, Kalle. *Informfluo en Esperantujo* [online]. diVERse, [cit. 2008-08-14]. Dostupné online. (<http://www.kniivila.net/2005/informfluo-en-esperantujo>) (esperantem)
- [14] *Konciza historio de IKUE* [online]. Roma (Itálie) : IKUE, [cit. 2007-09-09]. Dostupné online. (<http://www.ikue.org/historio.html>) (esperantem)
- [15] *NB online – Kolekto por Planlingvoj kaj Esperantomuzeo* [online]. Wien (Rakousko) : Österreichische Nationalbibliothek, [cit. 2007-09-09]. Dostupné online. (<http://www.onb.ac.at/sammlungen/plansprachen/index.htm>) (německy)
- [16] MALOVEC, Miroslav. *Esperantštít spisovatelé a jejich díla* [online]. members.chello.cz/malovec, [cit. 2007-09-09]. Dostupné online. (<http://members.chello.cz/malovec/Abeceda.htm>)
- [17] *E-Euroscola: Rezolucioj de Unesco por Esperanto* [online]. e.euroscola.free.fr, [cit. 2007-09-06]. Dostupné online. (<http://e.euroscola.free.fr/unesco.htm>) (esperantem)
- [18] *La dekreto pri la normoj por la celebulo de la Meso en esperanto* [online]. Roma (Itálie) : IKUE, [cit. 2007-10-18]. Dostupné online. (<http://www.ikue.org/historio/mesonormoj.htm>) (esperantem)
- [19] *La dekreto por la aprobo de la Meslibro kaj Legaĵaro en Esperanto* [online]. Roma (Itálie) : IKUE, [cit. 2007-10-18]. Dostupné online. (<http://www.ikue.org/historio/meslibro.htm>) (esperantem)
- [20] *Catholic Prayers in the Languages of the World: Esperanto* [online]. Città del Vaticano : Agenzia Fides, [cit. 2007-10-18]. Dostupné online. (<http://www.fides.org/aree/news/newsdet.php?idnews=8533&lan=eng>) (anglicky)
- [21] David Graddol. *The Future of English?*. [s.l.] : The British Council, 1997. Dostupné online. (<http://www.britishcouncil.org/de/learning-elt-future.pdf>)
- [22] Lorenz, Francisco Valdomiro. *Plena lernolibro de la lingvo internacia de dro. Esperanto*. [online]. Wien : Österreichische Nationalbibliothek, [cit. 2007-11-05]. Snímek 2 (<http://anno.onb.ac.at/cgi-content/anno-buch?apm=0&aid=100028&teil=0111&seite=00000002&zoom=0>), ručně psané poznámky. Dostupné online. (<http://anno.onb.ac.at/cgi-content/anno-buch?apm=0&aid=100028&zoom=1>) Dostupné v Projektu Gutenberg: (<http://www.gutenberg.org/etext/24575>).
- [23] *Historie esperanta v Brně* [online]. Brno : Klub esperantistů Brno, [cit. 2007-09-01]. Dostupné online. (<http://www.medy.cz/Brno-Esperanto/Historie.htm>)
- [24] *Klub esperantistů v Praze* [online]. Praha : Klub esperantistů v Praze, [cit. 2007-11-01]. Dostupné online. (<http://www.esperanto-praha.net/pek.htm>)
- [25] KAMARÝT, Stanislav. *Historio de la Esperanto-movado en Ĉeĥoslovakio*. Praha : Český esperantský svaz, 1983. 251 s.
- [26] č. j. 31605/52. z pokynu Antonína Zápotockého. Praha : Úřad předsednictva vlády, 1959-09-24. 1 s. Přísně důvěrné!
- [27] *Pozvánka na setkání členů a příznivců „Sdružení pro mezinárodní jazyk esperanto“ v Brně v I. čtvrtletí 2006* [online]. Brno : Sdružení pro mezinárodní jazyk esperanto, [cit. 2007-11-10]. Kapitola Co jsou a kam směřují Češi a jejich jazyk?. Dostupné online. (http://www.medy.cz/Brno-Esperanto/Invito_2006-I.htm)
- [28] TOMEČEK, Aleš. *Historie* [online]. Český esperantský svaz, [cit. 2008-08-15]. Dostupné online. (http://www.esperanto.cz/index.php?id=5_4&jazyk=cze) (česky)
- [29] *Ĉeĥa Esperanto-Junularo* [online]. Ĉeĥa Esperanto-Junularo, [cit. 2008-08-15]. Dostupné online. (http://esperanto.blahus.cz/cxej/vikio/index.php/Ĉeĥa_Esperanto-Junularo) (česky, esperantem)
- [30] JANTON, Pierre; TONKIN, Humphrey. *Esperanto: language, literature, and community*. New York : State university of New York Press, c1993. 169 s. ISBN 0-7914-1254-7.
- [31] Ziko Marcus Sikosek: Esperanto sen mitoj. Antverpeno 2003². Pg. 247
- [32] *Seznam doporučených ukazatelů sčítání* [online]. Praha : Český statistický úřad, rev. 2007-09-13, [cit. 2011-05-20]. Dostupné online. (http://notes3.czso.cz/sldb/sldb.nsf/i/seznam_doporucenych_ukazatel_u_scitani)
- [33] WILLIAMS, N.. *A language teaching experiment*. [s.l.] : Canadian Modern Language Review, 1965. Kapitola 22.1, s. 26–28.
- [34] CHRDL, Petr. *Profesia uzo de Esperanto kaj ĝiaj specifaj trajtoj*. Dobřichovice : KAVA-PECH, 1995. 40 s. ISBN 8085853167.
- [35] *List of NGOs maintaining official relations with UNESCO* [online]. UNESCO, [cit. 2007-09-01]. Dostupné online. (http://erc.unesco.org/ong/ONGlist_p.asp?language=E) (anglicky)
- [36] TONKIN, Humphrey; FETTES, Mark. *About Esperanto*. Rotterdam : Universala Esperanto-Asocio, 1996. 16 s. (Esperanto Document; sv. 43a.) Dostupné online. (<http://www.esperantic.org/ced/espe.htm>) (anglicky)
- [37] Webové stránky francouzského ministerstva vnitra s výsledky evropských voleb 2004 (http://www.interieur.gouv.fr/sections/a_votre_service/resultats-elections/eur2004/index.html)
- [38] Webové stránky francouzského ministerstva vnitra s výsledky evropských voleb 2009 (http://www.interieur.gouv.fr/sections/a_votre_service/resultats-elections/ER2009/)
- [39] Konečné výsledky evropských voleb 2009 v Německu (http://www.bundeswahlleiter.de/de/europawahlen/EU_BUND_09/ergebnisse/bundesergebnisse/index.html)
- [40] PÍTROVÁ, Mariana. *Sladíme Evropu hymnou v esperantu, plánuje iniciativa* [online]. EUROSOP, [cit. 2012-04-09]. Dostupné online. (<http://www.eurosop.cz/46/20578/clanek/sladime-evropu-hymnou-v-esperantu-planuje-iniciativa/>) (česky)
- [41] Universala Esperanto-Asocio. Nova adresaro de Pasporta Servo aperis. *Gazetaraj Komunikoj de UEA* [online]. 2011-08-04, čís. 425 [cit. 2011-08-12]. Dostupné online. (<http://uea.org/dokumentoj/komunikoj/gk.php?no=425>) (esperantem)
- [42] PIRLOT, Germain. *Esperanto en universitatoj* [online]. Universala Esperanto-Asocio, 2003-04-17, [cit. 2008-08-15]. Dostupné online. (<http://www.uea.org/agadoj/instruado/pirlot.html#chehio>) (esperantem)

- [43] *Disponigi nian kulturon al ĉiuj* [online]. [cit. 2007-09-06]. Dostupné online. (http://ourworld.compuserve.com/homepages/profcon/m_disku.htm) (esperantem)
- [44] *Eventoj 1–2/majo 98, n-ro 148–149* [online]. [cit. 2007-09-06]. Dostupné online. (<http://www.eventoj.hu/arkivo/eve-1489.htm>) (esperantem)
- [45] *Biblio*. Překlad Zamenhof, Berveling, Rust, Beveridge, Wilkinson. Dobřichovice : KAVA-PECH, 2006. 1375 s. ISBN 8085853906.
- [46] *Esperanto movie titles* [online]. Internet Movie Database, [cit. 2007-09-01]. Dostupné online. (<http://www.imdb.com/List?language=Esperanto&&tv=off&&nav=/Sections/Languages/Esperanto/include-movies&&heading=10;Esperanto movie>) (anglicky)
- [47] KNIIVILÄ, Kalle. *Muzaiko planas sendi retradion en Esperanto senpaŭze* [online]. Libera Folio, 2011-09-14, [cit. 2012-01-09]. Dostupné online. (<http://www.liberafolio.org/2011/muzaiko-planas-sendi-retradion-en-esperanto-senpauze>) (esperantem)
- [48] Tutmonda helplingvo por ĉiuj homoj (<http://googletranslate.blogspot.com/2012/02/tutmonda-helplingvo-por-ĉiuj-homoj.html>)
- [49] Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto (<http://vortaro.net/>)
- [50] *Český esperantský svaz* [online]. esperanto.cz, [cit. 2007-09-16]. Dostupné online. (<http://www.esperanto.cz>)
- [51] *Historie* [online]. Poděbrady : Český esperantský svaz, [cit. 2007-11-01]. Dostupné online. (http://www.esperanto.cz/index.php?id=5_4)
- [52] *Česká esperantská mládež* [online]. Světlá nad Sázavou : Česká esperantská mládež, [cit. 2007-09-16]. Dostupné online. (<http://mladez.esperanto.cz>)
- [53] CHERPILLOD, André. *Lingvaj babilaĵoj*. Courgenard (FR) : La Blanchetière, 2004. 195 s. ISBN 2906134651.
- [54] WENNERGREN, Bertilo. *Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko*. 14.0. vyd. [Emeryville?] : Esperanto-Ligo por Norda Ameriko, 2005. 696 s. Dostupné online. (http://bertilow.com/pmeg/elshutebla/pmeg_14.0.pdf) (esperantem)
- [55] *Adoru : Ekumena Diserva Libro*. Freiburg i. Br. : IKUE kaj KELI, 2001. 1422 + 50 + 128 s. ISBN 3-9803793-5-3. S. 19. (esperantem)
- [56] SIMAJCHL, Ladislav; CIKRLE, Karel; ULMAN, Oldřich, et al. *Kancionál – společný zpěvník českých a moravských diecézí*. 6. vyd. Praha : Zvon, 1995. 720 s. ISBN 80-7113-143-1. S. 11. (česky)
- [57] KÜNZLI, Andreas. *Andreas Künzli: Taŭga bazo por la Esperanto-lobiado* [online]. plansprachen.ch, [cit. 2007-09-01]. Dostupné online. (http://www.plansprachen.ch/files/Raporto_Nitobe05.pdf) (esperantem)
- [58] EDDY, Geoff. *Why Esperanto is not my favourite Artificial Language* [online]. REV. 2002-05-13, [cit. 2007-09-01]. Dostupné online. (<http://web.archive.org/web/20030622112432/http://www.cix.co.uk/~morven/lang/esp.html>) (anglicky)
- [59] Jalin. *Lidé jsou počítače a Java je Esperanto* [online]. AbcLinuxu, 2007-06-06, [cit. 2007-09-16]. Dostupné online. (<http://www.abclinuxu.cz/blog/jalin/2007/6/6/182356>) (česky)
- [60] RYSKOVÁ, Světlana. *EU navrhuje jeden základ daně* [online]. EKONOM.IHNED.CZ, 2007-09-27, [cit. 2012-04-05]. Dostupné online. (<http://ekonom.ihned.cz/c1-22109340-eu-navrhuje-jeden-zaklad-dane>) (česky)
- [61] *Euro* [online]. Praha : Česká národní banka, [cit. 2008-09-17]. Dostupné online. (http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro) (česky)
- [62] *Pražský manifest* [online]. Starto, [cit. 2008-09-17]. Dostupné online. (<http://members.chello.cz/malovec/manifest.htm>) Dostupné také na: (<http://www.uea.org/informado/pragm/index.html>). (česky, mnohojazyčně)
- [63] http://www.uea.org/informado/ghisdate/ghisdate_esperanta.pdf

Externí odkazy

- (česky) *Esperanto je...* – sedm krátkých videí o různých rysech esperanta (<http://esperanto-je.blogspot.com/>)
- (česky) *lernu!* – webové stránky ke snadnému a bezplatnému studiu esperanta (<http://cs.lernu.net/>)
- (česky) *Kurso de Esperanto* – bezplatný program k samostudiu esperanta (<http://www.cursodeesperanto.com.br/bazo/index.php?cs>)
- (česky) Český esperantský svaz (<http://www.esperanto.cz/>)
- (česky) Česká esperantská mládež (<http://mladez.esperanto.cz/>)
- (v esperantu) *Pasporta Servo* – bezplatná hostitelská síť s využitím esperanta (<http://www.pasportaservo.org/>)

Zdroje článků a přispěvatelé

Esperanto *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?oldid=8672505> *Přispěvatelé:* Aktron, ArnoLagrange, Avayak, Beren, Blahma, BobM, Che, Chmee2, CommonsDelinker, CubeF, Danny B., Dr. Králfik, Duff, Fagnes, Flame CZE, Fnn, G3ron1mo, Gravedigger, Harold, Hashar, Honza Záruba, Honza chodec, Ioannes Pragensis, Jan Pospíšil, Jfblanc, Karel, Kf, Kuvaly, Li-sung, Lucasworld, Ludek, Macar, Magairlin, Majkl.tenkrat, Maks84eo, Martin Kozák, Mashaunix, Matěj Suchánek, Mercy, MiroslavJosef, Mojza, Mormegil, Nolanus, Pajast, Pavel Vozenilek, Petr Kopač, Petrus Adamus, Porthos, Quentar, Reo On, RémiH, Sebesta, Tlusta, UP3, V. Z., Vejacv, Vrba, Wikimol, 58 anonymní úpravy

Zdroje obrázků, licence a přispěvatelé

Soubor:Unua Libro.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Unua_Libro.jpg *Licence:* Public Domain *Přispěvatelé:* Ludoviko Lazaro ZAMENHOF

Soubor:Flag of Esperanto.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Esperanto.svg *Licence:* Public Domain *Přispěvatelé:* Gabriel Ehrnst GRUNDIN

Soubor:Jubilea simbolo.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Jubilea_simbolo.svg *Licence:* Public Domain *Přispěvatelé:* Kristjan

Soubor:1908-kl-t-zamenhof.jpg *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:1908-kl-t-zamenhof.jpg> *Licence:* Public Domain *Přispěvatelé:* Henryk Borawski, Petrus Adamus, Slomox, VadimVMog, Ziko

Soubor:1889-12 La Esperantisto p 01.JPG *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:1889-12_La_Esperantisto_p_01.JPG *Licence:* Public Domain *Přispěvatelé:* scanned by Ziko-C

Soubor:1905-uk-eliro-el-la-kongresejo.jpg *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:1905-uk-eliro-el-la-kongresejo.jpg> *Licence:* není známo *Přispěvatelé:* Henri Caudevelle (1861–1936)

Soubor:Loudspeaker.svg *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Loudspeaker.svg> *Licence:* Public Domain *Přispěvatelé:* Bayo, Gmaxwell, Husky, Iamunknown, Mirithing, Myself488, Nethac DIU, Omegatron, Rocket000, The Evil IP address, Wouterhagens, 19 anonymní úpravy

Soubor:2008-07-26 uk rememoro mortintoj.JPG *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:2008-07-26_uk_rememoro_mortintoj.JPG *Licence:* Creative Commons Attribution-Sharealike 3.0,2.5,2.0,1.0 *Přispěvatelé:* Ziko van Dijk

Soubor:František Vladimír Lorenc 001.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:František_Vladimír_Lorenc_001.jpg *Licence:* Public Domain *Přispěvatelé:* Petrus Adamus

Soubor:IJK 2009 Praga burgo.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:IJK_2009_Praga_burgo.jpg *Licence:* Creative Commons Attribution-Sharealike 3.0 *Přispěvatelé:* Marek BLAHUŠ

Soubor:Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Plena_Ilustrita_Vortaro_de_Esperanto.jpg *Licence:* Public Domain *Přispěvatelé:* <http://nl.wikipedia.org/wiki/Gebruiker:Yvesn>

Soubor:Lernu.net emblemo.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Lernu.net_emblemo.jpg *Licence:* Creative Commons Attribution-Sharealike 3.0 *Přispěvatelé:* E@I (corporate autorship)

Soubor:Johano Paŭlo la 2-a kaj la Esperanta Meslibro 001.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Johano_Paŭlo_la_2-a_kaj_la_Esperanta_Meslibro_001.jpg *Licence:* Creative Commons Attribution-Sharealike 2.5 *Přispěvatelé:* Fotografia FELICI – www.fotografiafelici.com

Soubor:NeVeRe.jpg *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:NeVeRe.jpg> *Licence:* Creative Commons Attribution-Share Alike *Přispěvatelé:* Marek Blahuš

Soubor:23042006(171).jpg *Zdroj:* [http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:23042006\(171\).jpg](http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:23042006(171).jpg) *Licence:* Creative Commons Attribution-Sharealike 2.5 *Přispěvatelé:* Verdlanco

Soubor:KAEST 2010 prelego Vajs 1.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:KAEST_2010_prelego_Vajs_1.jpg *Licence:* Creative Commons Attribution-Sharealike 3.0 *Přispěvatelé:* Peter Baláž for E@I (corporate autorship)

Soubor:2008-07-23 ekspozicio urba biblioteko 01.JPG *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:2008-07-23_ekspozicio_urba_biblioteko_01.JPG *Licence:* Creative Commons Attribution-Sharealike 3.0,2.5,2.0,1.0 *Přispěvatelé:* Ziko

Soubor:Kajto.jpg *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Kajto.jpg> *Licence:* GNU Free Documentation License *Přispěvatelé:* Yves NEVELSTEEN

Soubor:Pola Radio en Esperanto.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Pola_Radio_en_Esperanto.jpg *Licence:* Creative Commons Attribution-Share Alike *Přispěvatelé:* Marek BLAHUŠ

Soubor:Esperanta meso dum IJK en Liberec 006.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Esperanta_meso_dum_IJK_en_Liberec_006.jpg *Licence:* není známo *Přispěvatelé:* Ing. Bohumil BLAHUŠ

Soubor:Alfabeto de Esperanto.png *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Alfabeto_de_Esperanto.png *Licence:* Public Domain *Přispěvatelé:* Airon90, Jafeluv, Joey-das-WBF, Petrus Adamus, Quibik

Soubor:1997 gej-glumarko.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:1997_gej-glumarko.jpg *Licence:* Creative Commons Attribution-Sharealike 3.0,2.5,2.0,1.0 *Přispěvatelé:* Ziko

Soubor:Detala gramatiko de Esperanto kovrilo.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Detala_gramatiko_de_Esperanto_kovrilo.jpg *Licence:* Creative Commons Attribution-Sharealike 3.0 *Přispěvatelé:* E@I (corporate autorship)

Soubor:Esperanto gramatiko tempoj sago.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Esperanto_gramatiko_tempoj_sago.svg *Licence:* Creative Commons Attribution-Sharealike 3.0 *Přispěvatelé:* EGG_Present_simple.svg: Robbiemuffin derivative work: Marek BLAHUŠ (talk)

Image:Flag of Esperanto.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Esperanto.svg *Licence:* Public Domain *Přispěvatelé:* Gabriel Ehrnst GRUNDIN

Licence

Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported
[//creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)